

Domagoj Bakran, mag. oec., Kristijan Cinotti, dipl. oec.,
prof. dr. sc. Danimir Gulin, Ivica Milčić, univ. spec. oec.,
Luka Orlović, univ. spec. oec., izv. prof. dr. sc. Hrvoje Perčević

POREZ NA DOBIT PODUZETNIKA I NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Zagreb, 2018.

**HRVATSKA ZAJEDNICA RAČUNOVOĐA
I FINACIJSKIH DJELATNIKA**
Zagreb, Jakova Gotovca 1/II

Za izdavača:

mr. sc. Bogomil Cota

Predsjednik Izdavačkog savjeta:

prof. dr. sc. Stjepan Tadijančević

Urednik:

prof. dr. sc. Danimir Gulin

Redaktor:

Domagoj Bakran, mag. oec.

Korektor:

Damir Maligec

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak:

Miljenka Stanković

Slika naslovnice:

Zoran Skorić

Tisak:

Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000989507.
ISBN 978-953-277-118-3

SADRŽAJ

1. OPOREZIVANJE DOBITI U REPUBLICI HRVATSKOJ I ZEMLJAMA OKRUŽENJA	
(I. Milčić)	3
1.1. Razvoj i načela oporezivanja dobiti u Republici Hrvatskoj	3
1.2. Zakonodavni okvir oporezivanja dobiti u Republici Hrvatskoj	5
1.3. Pregled sustava oporezivanja dobiti zemalja u okruženju	7
2. OBVEZNICI POREZA NA DOBIT (I. Milčić)	11
2.1. Pravne osobe kao obveznici poreza na dobit	11
2.2. Fizičke osobe kao obveznici poreza na dobit	15
2.2.1. Promjena metode oporezivanja po sili zakona	17
2.2.2. Promjena metode oporezivanja na vlastiti zahtjev	19
2.2.3. Zajednička djelatnost	20
2.3. Poslovna jedinica nerezidenta kao obveznik poreza na dobit	21
3. NAČINI UTVRĐIVANJA OSNOVICE POREZA NA DOBIT (D. Bakran, I. Milčić)	25
3.1. Računovodstveno načelo pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit (D. Bakran)	25
3.2. Novčano načelo pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit (I. Milčić)	28
3.3. Paušalno utvrđivanje osnovice poreza na dobit (D. Bakran)	29
4. STAVKE UVEĆANJA/UMANJENJA DOBITI/GUBITKA	
(D. Bakran, I. Milčić, L. Orlović)	33
4.1. Stavke uvećanja dobiti/umanjenja gubitka	33
4.1.1. Amortizacija (D. Bakran)	33
4.1.2. Reprezentacija (D. Bakran)	45
4.1.3. Iznos nepriznatih troškova za osobni prijevoz (I. Milčić)	46
4.1.4. Manjkovi na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore odnosno Hrvatske obrtničke komore (I. Milčić) ..	50
4.1.5. Rashodi utvrđeni u postupku nadzora (I. Milčić)	55
4.1.6. Troškovi prisilne naplate poreza i drugih javnih davanja (I. Milčić)	56
4.1.7. Troškovi kazni za prekršaje i prijestupe (I. Milčić)	57
4.1.8. Zatezne kamate između povezanih osoba (D. Bakran)	59
4.1.9. Povlastice i drugi oblici imovinskih koristi (L. Orlović)	60
4.1.10. Rashodi darovanja iznad propisanih svota (L. Orlović)	61
4.1.11. Kamate na zajmove dioničara i članova društva (D. Bakran)	71
4.1.12. Kamate između povezanih osoba (D. Bakran)	72
4.1.13. Rashodi od nerealiziranih gubitaka (L. Orlović)	77
4.1.14. Iznos povećanja porezne osnovice zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice (I. Milčić)	78

4.1.15. Vrijednosno usklađenje i otpis potraživanja (L. Orlović)	79
4.1.16. Vrijednosno usklađenje zaliha (L. Orlović)	91
4.1.17. Vrijednosno usklađenje financijske imovine (L. Orlović)	98
4.1.18. Troškovi rezerviranja (L. Orlović)	103
4.1.19. Povećanja porezne osnovice za sve druge rashode i ostala povećanja (L. Orlović)	113
4.1.20. Povećanja dobiti za ostale prihode i druga povećanja dobiti (L. Orlović)	114
4.2. Stavke umanjena dobiti / uvećanja gubitka	120
4.2.1. Prihodi od dividendi i udjela u dobiti (L. Orlović)	120
4.2.2. Nerealizirani dobiti (L. Orlović)	122
4.2.3. Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja (L. Orlović)	123
4.2.4. Ostali rashodi ranijih razdoblja (L. Orlović).....	124
4.2.5. Smanjenje dobiti za ostale prihode (L. Orlović).....	125
4.2.6. Smanjenje dobiti zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice (I. Milčić).....	126
4.2.7. Trošak amortizacije koji ranije nije bio priznat (D. Bakran).....	127
4.3. Državne potpore, olakšice, oslobođenja i poticaji (I. Milčić)	129
4.3.1. Uređenje državnih potpora, olakšica, oslobođenja i poticaja u Republici Hrvatskoj	129
4.3.2. Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu.....	131
4.3.3. Državna potpora za istraživačko-razvojne projekte	139
4.3.4. Olakšice i oslobođenja za potpomognuta područja.....	142
4.3.5. Olakšice prema Zakonu o poticanju ulaganja.....	144
4.3.6. Potpore male vrijednosti - de minimis potpore.....	148
5. POSEBNOSTI KOD UTVRĐIVANJA POREZNE OSNOVICE PRIMJENOM NOVČANOG NAČELA (I. Milčić).....	161
5.1. Stavke uvećanja i umanjena kod utvrđivanja porezne osnovice primjenom novčanog načela	161
5.2. Korekcije pri prvoj primjeni metode utvrđivanja porezne osnovice primjenom novčanog načela	163
6. POREZNA OSNOVICA (D. Bakran)	175
6.1. Razdoblje oporezivanja.....	177
6.2. Stope poreza na dobit	178
6.3. Predujmovi poreza na dobit	178
6.4. Porezni gubitak	180
7. PRIJAVA POREZA NA DOBIT (D. Bakran).....	185
7.1. Rok za predaju porezne prijave	185

7.2.	Način predaje porezne prijave.....	186
7.3.	Prijava poreza na dobit prema računovodstvenom načelu	187
7.4.	Prijava poreza na dobit prema novčanom načelu	190
7.5.	Prijava poreza po tonaži broda	193
8.	UTVRĐIVANJE POREZNE OSNOVICE PRIMJENOM PAUŠALNOG	
	NAČELA (D. Bakran)	197
8.1.	Porezni obveznici koji mogu porez na dobit plaćati u paušalnom iznosu	197
8.2.	Paušalna porezna osnovica i paušalni iznos poreza na dobit	198
8.3.	Postupci u slučajevima promjene metode oporezivanja	201
8.4.	Evidencija o prometu – knjigovodstvo	202
9.	POREZNA OSNOVICA IZMEĐU POVEZANIH OSOBA	
	(K. Cinotti, D. Gulin, H. Perčević)	205
9.1.	Uvodna razmatranja (D. Gulin, H. Perčević).....	205
9.2.	Povezane osobe (D. Gulin, H. Perčević)	206
9.3.	Pojam, svrha i učinci primjene transfernih cijena (D. Gulin, H. Perčević)	209
9.4.	Djelovanje i kontrola transfernih cijena na razini grupe (D. Gulin, H. Perčević)	210
	9.4.1. <i>Djelovanje transfernih cijena unutar grupe na nacionalnoj razini</i>	211
	9.4.2. <i>Djelovanje transfernih cijena unutar grupe na međunarodnoj razini</i> ...	212
9.5.	Primjena načela neovisnosti u detektiranju djelovanja i kontroli transfernih cijena na međunarodnoj razini (D. Gulin, H. Perčević)	214
9.6.	Metodologija određivanja transfernih cijena za multinacionalne kompanije prema smjernicama OECD-a (D. Gulin, H. Perčević)	216
9.7.	Tretman transfernih cijena i transakcija između povezanih osoba u Zakonu i Pravilniku o porezu na dobit (D. Gulin, H. Perčević).....	217
	9.7.1. <i>Metode određivanja transfernih cijena prema Zakonu o porezu na dobit</i> (D. Gulin, H. Perčević).....	218
9.8.	Dokumentacija o transfernim cijenama (D. Gulin, H. Perčević).....	220
9.9.	Prethodni sporazum o transfernim cijenama (K. Cinotti)	225
	9.9.1. <i>Iskustva iz hrvatske prakse</i>	227
	9.9.2. <i>Regionalna praksa sklapanja APA-e</i>	227
	9.9.3. <i>Praksa zemalja zapadne Europe</i>	228
	9.9.4. <i>Zaključak</i>	229
9.10.	Primjeri utjecaja učinaka transfernih cijena na utvrđivanje osnovice poreza na dobit (K. Cinotti).....	230
9.11.	Neautentični aranžmani (K. Cinotti)	233
	9.11.1. <i>Lokalni porezni propisi</i>	235
	9.11.2. <i>Državne potpore</i>	236
	9.11.3. <i>Direktiva protiv izbjegavanja plaćanja poreza na dobit</i>	238
	9.11.4. <i>Porezni aranžmani u najpoznatijim globalnim slučajevima</i>	239

10.	PROMJENA METODE OPOREZIVANJA (I. Milčić)	251
10.1.	Prijelaz s oporezivanja porezom na dohodak na oporezivanje porezom na dobit	251
	201.1.1. <i>Uvjeti za promjenu metode oporezivanja</i>	251
	201.1.2. <i>Utjecaj promjene metode oporezivanja na knjigovodstvo i oporezivanje</i>	253
	201.1.3. <i>Obavljanje zajedničke djelatnosti</i>	255
	201.1.4. <i>Prijava promjene metode oporezivanja nadležnoj ispostavi Porezne uprave</i>	256
	201.1.5. <i>Primjer sastavljanja početne bilance pri prijelazu s oporezivanja dohotka na dobit</i>	257
	201.1.6. <i>Ispravak osnovice poreza na dobit</i>	262
10.2.	Prijelaz s oporezivanja porezom na dobit na oporezivanje porezom na dohodak	263
11.	STATUSNE PROMJENE I PREOBLIKOVANJA DRUŠTVA (D. Gulin, H. Perčević)	267
11.1.	Statusne promjene prema Zakonu o trgovačkim društvima.....	267
	211.1.1. <i>Pripajanje i spajanje dioničkih društava</i>	267
	211.1.2. <i>Pripajanje i spajanje društava s ograničenom odgovornošću</i>	269
	211.1.3. <i>Prekogranična pripajanja i spajanja</i>	270
	211.1.4. <i>Podjela društava kapitala</i>	270
	211.1.5. <i>Pripajanje i spajanje društava različitih pravnih oblika</i>	272
11.2.	Računovodstveni okvir poslovnih spajanja.....	272
	211.2.1. <i>Pojam i vrste poslovnih spajanja u računovodstvenom konceptu</i>	272
	211.2.2. <i>Računovodstvene metode za obračun poslovnih spajanja</i>	273
11.3.	Tretman statusnih promjena s aspekta oporezivanja dobiti.....	276
	211.3.1. <i>Spajanje, pripajanje i podjela prema Zakonu o porezu na dobit</i>	276
	211.3.2. <i>Stjecanje i vrednovanje prava pri spajanju, pripajanju i podjeli</i>	276
	211.3.3. <i>Porezni tretman spajanja, podjele, djelomične podjele, prijenosa imovine i zamjene dionica trgovačkih društava iz različitih država članica Europske unije</i>	279
11.4.	Preoblikovanje društava	284
	211.4.1. <i>Preoblikovanje društava prema Zakonu o trgovačkim društvima</i>	284
	211.4.2. <i>Preoblikovanje društava s aspekta oporezivanja dobiti</i>	284
12.	URAČUNAVANJE POREZA PLAĆENOG U INOZEMSTVU (L. Orlović)	287
13.	POREZ NA DOBIT PO ODBITKU (K. Cinotti).....	291
13.1.	Definicija poreza po odbitku.....	291
13.2.	Operativna provedba plaćanja poreza po odbitku	291
13.3.	Porez po odbitku za države s kojima Republika Hrvatska nema potpisani DTT Ugovor.....	292

13.4.	Međunarodni ugovori i Direktiva EU	293
13.4.1.	<i>Porez po odbitku i dividende</i>	293
13.4.2.	<i>Porez po odbitku i kamata</i>	296
13.4.3.	<i>Porez po odbitku i autorske naknade te druga prava intelektualnog vlasništva</i>	298
13.4.4.	<i>Porez po odbitku i usluge</i>	300
13.4.5.	<i>Porez po odbitku i ostale usluge</i>	301
13.4.6.	<i>Pitanja i primjeri iz prakse</i>	302
13.4.7.	<i>Zaključak</i>	305
14.	PRIMJENA UGOVORA O IZBJEGAVANJU DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA	
	(K. Cinotti)	309
14.1.	Pravni položaj Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja u Republici Hrvatskoj	310
14.2.	Primjena odredbi Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja u sustavu poreza na dobit	311
14.2.1.	<i>Određivanje rezidentnosti prema Ugovoru</i>	311
14.2.2.	<i>Stalna poslovna jedinica prema Ugovoru</i>	312
14.2.3.	<i>Oporezivanje dobiti od poslovanja, dividendi, kamata i autorskih naknada</i>	315
14.2.4.	<i>Izbjegavanje dvostrukog oporezivanja</i>	326
14.3.	Proceduralni aspekti ostvarivanja Ugovornih prava	326
15.	IZVJEŠĆE O POSLOVNIM DOGAĐAJIMA S POVEZANIM OSOBAMA	
	– Obrazac PD-IPO (I. Milčić)	331
15.1.	Obveznici podnošenja izvješća o poslovnim događajima s povezanim osobama – Obrazac PD-IPO	331
15.2.	Sadržaj izvješća o poslovnim događajima s povezanim osobama	334
16.	UTVRĐIVANJE OBVEZE DOPRINOSA PO OSNOVI OBAVLJANJA DRUGE DJELATNOSTI OBVEZNIKA POREZA NA DOBIT (I. Milčić)	343
16.1.	Obveznici utvrđivanja doprinosa	343
16.2.	Osnovica za utvrđivanje doprinosa	344
16.3.	Primjeri utvrđivanja doprinosa	345
17.	PROČIŠĆENI TEKST ZAKONA O POREZU NA DOBIT	351
18.	PROČIŠĆENI TEKST PRAVILNIKA O POREZU NA DOBIT	393

PREDGOVOR

S početkom 2017. godine stupile su na snagu izmjene poreznih propisa koji su bili obuhvaćeni tzv. poreznom reformom. Jedan od poreznih oblika koji je mijenjan je porez na dobit. Po prvi puta, od uvođenja oporezivanja porezom na dobit, propisana su tri načina utvrđivanja porezne osnovice: računovodstveno i novčano načelo te paušalno oporezivanje. Paušalno oporezivanje namijenjeno je isključivo za neprofitni sektor, dok realni sektor ima mogućnost biranja između računovodstvenog i novčanog načela, uz prethodno zadovoljenje određenih uvjeta.

Osim načina utvrđivanja porezne osnovice, također po prvi puta, utvrđena je i porezna tarifa, i to na način da porezni obveznici koji u obračunskom razdoblju ostvare ukupan prihod do 3.000.000,00 kuna plaćaju porez na dobit po stopi 12%, a oni koji ostvare promet veći od 3.000.000,00 kuna plaćaju po stopi 18%. Uz navedene ključne izmjene, mijenjani su i postoci priznavanja troškova reprezentacije i troškova s osnove korištenja sredstava za osobni prijevoz te ostale odredbe kojima se željelo postići određene ciljeve. Sve promjene koje su rezultat „porezne reforme“ i sve promjene nakon toga obrađene su ovim priručnikom.

Priručnik „Porez na dobit poduzetnika i neprofitnih organizacija“ podijeljen je u 18. poglavlja u kojima su obrađene teme vezane uz obveznike poreza na dobit, načine utvrđivanja osnovice poreza na dobit, stavke uvećanja/umanjenja dobiti/gubitka, posebnosti kod utvrđivanja porezne osnovice primjenom novčanog načela, osnovice poreza na dobit te same prijave poreza na dobit. Posebna poglavlja posvećena su utvrđivanju porezne osnovice u paušalnom iznosu, poreznoj osnovici između povezanih osoba, promjeni metoda oporezivanja, statusnim promjenama i preoblikovanjima društva, uračunavanju poreza plaćenog u inozemstvu, porezu na dobit po odbitku, primjeni ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, izvješću o poslovnim događajima s povezanim osobama te utvrđivanju obveze doprinosa po osnovi obavljanja druge djelatnosti. Kako bi čitateljima što više približili tematiku oporezivanja porezom na dobit, u svakom poglavlju dani su brojni praktični primjeri.

Poseban dio priručnika su redakcijski pročišćeni tekstovi Zakona i Pravilnika o porezu na dobit. Priručnikom su obuhvaćene sve izmjene Zakona i Pravilnika zaključno sa zadnjim izmjenama Pravilnika o porezu na dobit koje se primjenjuju od 13. siječnja 2018. godine, a objavljene su u Nar. nov., br. 2/18., temeljem čega su usklađeni i autorski tekstovi ovoga priručnika.

Zahvaljujemo se svim autorima koji su sudjelovali u pripremi, razradi i pisanju ovoga priručnika. Također, zahvaljujemo se i svima koji su sudjelovali na tehničkoj pripremi ovoga priručnika za tisak. Pozivamo sve poštovane čitatelje da nam pošalju svoje konstruktivne primjedbe i sugestije kako bi sljedeće izdanje ovoga priručnika bilo još bolje i praktičnije.

Uredništvo

